

UPPSALA
UNIVERSITET

Rapport IBG-LP 12-001

Naturskolors verksamhet

Om naturskolepedagogernas beskrivningar och besökande lärares förväntningar

Jenny Sandin

Institutionen för biologisk grundutbildning, Uppsala universitet
Läraryrket 210-330 hp
Lärarexamensarbete 15 hp, vt 2012
Handledare: Bert Eriksson och Mikael Niva
Examinator: Malena Lidar

Förord

Jag vill tacka alla berörda på Naturskolorna och de besökande lärarna för att de deltog i min studie och gjorde examensarbete möjligt. Jag vill även ge ett stort tack till mina handledare, Bert Ericsson och Mikael Niva som har visat ett stort engagemang och intresse för mitt arbete. Till sist vill jag även tacka min familj som har ställt upp när det behövdes som mest.

Uppsala Universitet 2012

Jenny Sandin

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att kartlägga vad de besökande lärarna har för förväntningar på Naturskolan och sedan jämföra det med hur Naturskolans pedagoger ser på sin verksamhet och hur deras aktiviteter förhåller sig till de mål som finns i styrdokumentet.

Studien består av två delstudier, den ena delstudien riktar in sig på de besökande lärarna och den andra delstudien på Naturskolans pedagoger. Båda delstudierna består av en kvalitativ intervju metod. Utifrån resultaten av de besvarade frågorna har man kommit fram till att de besökande lärarna inte har så stora förväntningar på dagen. Utan att det mer handlar om att eleverna ska få komma ut i naturen och få en egen upplevelse av naturen i en mer autentisk miljö. Likaså associerar de utomhuspedagogiken till naturen, upplevelse, sinnena och kroppen. Studien visar även på att de besökande lärarna har valt att samverka med Naturskolorna för att själva få stöttning och hjälp, men också för att stötta och hjälpa eleverna att nå de uppsatta målen.

Studien visade att inte alla Naturskolor jobbar strikt efter styrdokumentet, men att de ändå finns i bakgrunden. Det som ändå verkar vara viktigast när Naturskolans pedagoger planerar en friluftsdag är att det ska vara både lärorikt och roligt. Därför har Naturskolans pedagoger valt att använda naturstudierna som pedagogiska metoder i stället för att bara se det som ett objekt i biologin. Naturskolans pedagoger vill att de ska få en positiv upplevelse för att det är grunden för att förstå natur- och miljöfrågor.

Nyckelord: naturskola, utomhuspedagogik, naturskolepedagog, besökande lärare.

Innehåll

Förord.....	1
Sammanfattning	2
Inledning	5
Bakgrund.....	6
Naturskolan.....	7
Utomhuspedagogikens idétraditioner och rötter.....	8
Utomhuspedagogik per definition.....	10
Styrdokumentet.....	11
Lgr 11	11
Litteraturoversikt.....	13
Tidigare forskning.....	13
Lärares kunskaper om vad som är bra med utomhusundervisning.....	13
Lärares behov av stöd för utomhusundervisning	14
Teoretiska utgångspunkter.....	15
Utomhuspedagogik ur ett metodiskt perspektiv.....	15
Utomhuspedagogik ur ett didaktiskt perspektiv	16
Platsperspektivet	16
Lärarperspektivet	17
Syfte och frågeställningar.....	18
Metod.....	19
Urval.....	19
Bortfall.....	19
Respondenterna	20
Datainsamlingsmetoder.....	20
Studiens genomförande.....	21
Databearbetning	22
Etiska aspekter.....	22
Resultat	23
Delstudie 1.....	23
Utomhuspedagogik.....	23

Naturskolan	23
Naturskolans verksamhet	24
Planeringen	25
Delstudie 2.....	27
Erfarenheter och uppfattningar om utomhuspedagogik	27
Naturskolans verksamhet och de besökande lärarnas förväntningar på besöket?.....	28
Tips och idéer för den egna undervisningen?.....	29
Uppfyller Naturskolans verksamhet de mål som finns i styrdokumentet?	30
Diskussion.....	31
Resultatdiskussion och analys.....	31
Naturskolans verksamhet och dess förväntningar på besöket?	31
Tips och idéer för den egna undervisningen?.....	32
Uppfyller Naturskolans verksamhet de mål som finns i styrdokumentet?	33
Hur planerar Naturskolan sin verksamhet utifrån de mål som finns i styrdokumentet?.....	33
Slutsats.....	34
Metoddiskussion.....	35
Validitet	35
Reliabilitet	35
Litteraturförteckning	36
Webreferenser.....	37
Bilaga 1 - Intervjufrågor till Naturskolepedagogerna	39
Bilaga 2 - Intervjufrågor till de besökande lärarna	40
Bilaga 3 – E-mail.....	41

Inledning

Jag har alltid varit intresserad av naturen. Det är något som har följt med mig sedan barnsben, då man var ute med familjen och fricampade med husvagnen. Likaså gjorde vi endagsturer och åkte ut och grillade i skogen. Årstiden hade ingen betydelse. Det är starka minnen som lever kvar än idag och som jag vill föra vidare, dels till mina egna barn men även till barnen i skolan. Jag vill att barnen ska få ett bra förhållningssätt till naturen och utomhusmiljön.

När jag läste kursen *Naturvetenskap för nyfiken* kom jag i kontakt med utomhuspedagogik. Det var en undervisningsmetod som jag fastnade för och som jag kände att det här vill jag jobba med, det här är viktigt. Det är viktigt i och med att eleverna lär sig på olika sätt, och genom att ha en varierande undervisning får de en bättre kunskapsinhämtning. Utomhuspedagogik bör ses som en naturlig del i lärandet och den kan användas inom de flesta skolämnen. Det betyder inte att man bara ska vara ute, det kan vara bra att blanda praktisk och teoretisk kunskap. Men genom att ha större delen av undervisningen utomhus kan man levandegöra och gripa begreppen och därigenom komma i kontakt med reella processer¹. Tanken är att undervisningen ska bli mer varierande och mer spännande än vad klassisk undervisning är, samtidigt som den stimulerar fler sinnen. Syftet är att förena hand, huvud och hjärta i lärprocessen². Ericsson menar på upplevelser i naturen kan vara en utgångspunkt för lärande och nyfikenhet³.

Även om jag känner mig positiv till utomhuspedagogik så uppmärksammade jag när jag var ute på VFU att alla lärare inte var det. Det var väldigt sällan som lärare hade undervisningen utomhus, om det alls förekom. Det visade sig att de hellre hade en traditionell undervisning inom de fyra väggarna.

En skola som dock använde sig av en undervisningsmetod som till stor del har sin verksamhet utomhus är Naturskolan. Den vill lyfta fram natur och kulturmiljöer som pedagogiska resurser för barnen. Det gör de genom att ge barnen en ökad förståelse för de vetenskapliga fenomenen och det ekologiska sammanhanget.

¹ NCFE (2006)

² NCFE (2006)

³ Ericsson (2002) s.2

Bakgrund

Denna uppsats syftar till att undersöka både Naturskolans verksamhet och vad de besökande lärarna har för förväntningar/upplevda resultat av ett Naturskolebesök i förhållande till styrdokumentet.

I Sverige visar skolverket och Universiteten ett vagt intresse för utomhuspedagogik. Det är inte obligatorisk i svenska lärarutbildningen och ämnet benämns inte i den nya läroplanen Lgr 11, men det står det heller ingenstans i Lgr 11 om att man inte får vara ute i naturen⁴. Internationellt är intresset för ”outdoor education” mycket större. I Sverige handlar skoldebatten mer om ”tillbaka till katedern” och ”läraren i klassrummet”⁵.

Szczepanski menar på att det finns fler sätt att lära sig på än att bara sitta på en stol i klassrummet. Detta är något som Carlegård stödjer, hon anser att många elever som bara sitter ned blir skoltrötta, men att få komma ut i naturen kan få eleverna att blomma upp. Utomhus får de röra på sig och ta plats. Det gör att eleverna får lättare att lyckas för att de använder sig av olika inlärningssätt och fler sinnen stimuleras⁶. Tidigare forskning visar på att barn som är ute mer regelbundet i naturen får fler positiva fördelar; de kan koncentrera sig bättre, utvecklar sin observationsförmåga och kognitiva förmåga, är mindre sjuka, mindre stressade, har bättre motorik, koordination, balans och rörlighet⁷.

Likaså anser Szczepanski att platsens betydelse har en stor inverkan på utomhusundervisning, men det måste inte bara ske ute i naturen. Man kan likaväl vara på en skolgård, i en park eller i en stadsmiljö. Man kan säga att utomhus sker ett platsbaserat lärande som man kan närma sig historiskt, socialt, ekologiskt eller fysiskt⁸. Hur bra det än låter så menar Carlegård att det inte bara är att gå ut med eleverna. Man måste veta vilka mål i läroplanen som man arbetar emot och vilka färdigheter det är som eleverna ska uppnå⁹. Berg vill även upplysa om att man tänker på att utifrån det som står i läroplanen skapar en rolig, spännande och varierande undervisning så att eleverna kan finna sitt sätt att lära¹⁰. Detta arbetsätt kanske inte fungerar på en gång utan man får göra det några gånger innan alla känner sig trygga. Carlegård menar att:

De första lektionerna utomhus kan vara som att släppa ut korna på grönbete¹¹

⁴ Sjöström (2011) Lektion ute är inne men inte här. SvD Nyheter. Intervju med Ander Szczepanski.

⁵ Ibid

⁶ Sjöström (2011) Skoltrötthet botas med lektioner. SvD Nyheter. Intervju med Lotta Carlegård.

⁷ Sjöström (2011) Lektion ute är inne men inte här. SvD Nyheter. Intervju med Ander Szczepanski.

⁸ Ibid

⁹ Sjöström (2011) Skoltrötthet botas med lektioner. SvD Nyheter. Intervju med Lotta Carlegård

¹⁰ Sjöström (2011) En dunge får duga som klassrum i skogen. SvD Nyheter. Intervju med Märta Berg.

¹¹ Sjöström (2011) Skoltrötthet botas med lektioner. SvD Nyheter. Intervju med Lotta Carlegård

Naturskolan

Lite förenklat kan man säga att idén om att värna om naturen väcktes i USA i början av 1900-talet. Detta berodde dels på att den hade ett egenvärde och dels för att kunna bjuda allmänheten på upplevelser och förståelse för den. Man avsatte naturreservat som Yellowstone och Yosemite och man anställde personal som visade folket till rätta vad gäller miljön¹². Enligt Hedberg skedde en liknande utveckling i Storbritannien, där tillsatte man personal med pedagogiska uppgifter. Att Sverige kom i gång så sent med Naturskolerörelsen berodde på att vårt land var så glest befolkat. Naturskoleidén kom inte till Sverige förrän i början av 1980-talet från USA och England och det var Naturvårdsverket som gav stöd till den första Naturskolan som öppnades i Skärалid i Klippans kommun¹³. Fokuset låg då på natur och miljö. Detta blev väldigt omtalat och Naturskolan spreds till flera kommuner. I och med att Naturskolan expanderade så pass i början av 1980-talet så samlades ett antal personer i Skärалid år 1984 för att diskutera om man inte skulle starta en förening. Arbetsgrupper och en interimstyrelse tillsattes. Det första årsmötet hölls på Naturhistoriska museet i Göteborg 1985 och fick namnet; *förening för Naturskola och fältpedagogik*. Men bara ett par år senare 1988 ändrade man det till *Naturskoleföreningen* och man började rikta in sig på rörelse, folkhälsa och utomhuspedagogik för att lättare kunna arbeta med läroplanens mål i skolans ämne¹⁴.

Idag finns det ca 90 Naturskolor i Sverige. De är inte enhetliga, trots att de strävar mot samma mål. Det som skiljer dem åt kan bero på flera olika faktorer som bl.a. geografiska läget och huvudmannskapet¹⁵. Vad gäller huvudmannskapet så har de flesta Naturskolor en kommun som huvudman och medlemmarna består av pedagoger som arbetar med barn i alla åldrar. Naturskolan lyfter fram kommunens natur- och kulturmiljöer som pedagogiska resurser för barnen¹⁶.

Hedberg beskriver begreppet ”Naturskola” som en arbetsätt som innebär att man lär in ute. Där elevers egna upplevelser och sinnesintryck av naturen ses som en grund för ett aktivt lärande¹⁷. Detta ingår även i de gemensamma riktlinjerna för alla Naturskolor. Dessa står på Naturskoleföreningens hemsida och lyder:

Vi arbetar för en idé; att lära in ute. Positiva upplevelser i naturen är grunde för att förklara ekologiska sammanhang och för att förstå miljöfrågor. Detta gäller såväl barn som vuxna. Att få utveckla en känsla för naturen är ett första viktigt steg. Kunskap om naturen börjar i naturen!¹⁸

¹² Hedberg (2004) s.66

¹³ Naturskoleföreningen 120418

¹⁴ Ibid

¹⁵ Hedberg (2004) s.63

¹⁶ Naturskoleföreningen 120418

¹⁷ Hedberg (2004) s.64

¹⁸ Naturskoleföreningen 120418

Naturskolan använder naturstudier i utemiljö som en pedagogisk metod istället för att bara se naturen som ett objekt att studera inom ämnet biologi. En av grundtankarna med verksamheten är att hjälpa eleverna utveckla en relation till naturen¹⁹. Detta görs utifrån en modell som illustrerar hur elever utvecklar sina kunskaper och värderingar inom natur och miljö²⁰.

Tanken med denna modell är att eleverna bäst tillgodogör sig kunskap genom att börja längst ned och sedan klättrar sig upp. Man kan inte tillgodogöra sig ett steg om man inte befäster sig kunskap nedanför. Man kan heller inte se och upptäcka naturen om man inte vistas i den, likaså förstår man inte människans påverkan i den om man inte förstår hur naturen fungerar²¹.

Utomhuspedagogikens idétraditioner och rötter

Utomhuspedagogikens idétraditioner och rötter försöker återskapa en direktkontakt med meningsfulla autentiska situationer. En idéhistorisk knypunkt är Platons elev Aristoteles (384-322 f.Kr)²². Han ses som Europas förste biolog, då han hade ett stort intresse av förändringar i naturen. I Aristoteles paradigm utgick man inte enbart ifrån teoretisk kunskap och teoretisk tänkande, utan för att sätta tanken i rörelse krävs det att man utför en praktisk handling och att ändamålet är praktiskt²³. Hans sinnesfilosofi var att verkligheten uppnås genom våra sinnen och erfarenheter av verkligheten²⁴.

Det autentiska lärandet fördes vidare av Johann Amos Comenius (1592-1670) som förespråkade ett lärande i autentisk miljö vid val av undervisningens innehåll. Trädgården blev för honom en metafor för konkret lärande²⁵. Han skrev i sin undervisningslära, *Didactia Magna* 1657 följande:

¹⁹ Hedberg (2004) s.67

²⁰ Hedberg (2004) s.68

²¹ Ibid

²² Brügge, Glanz och Sandell (2007)

²³ Dahlgren & Sczepanski (1997) s.12

²⁴ Brügge, Glanz och Sandell (2007)

²⁵ Dahlgren & Sczepanski (1997) ss.18-19

Låt detta vara en gyllene regel;
Att förvisa allt för alla sinnen, så långt det är möjligt.
Det vill säga, saker som är synliga för synen, de som är hörbara för hörseln.
Och kan något uppfattas av flera sinnen, förvissa detta för flera sinnen²⁶

Jean Jacques Rousseau (1712-1784) utvecklade Comenius åskådningsundervisningsprincip och metod för sinnesträning²⁷. Men blev även känd för att han starkt poängterade mötet mellan barnet och verkligheten. Rousseau menade på att lärandet stimulerades i leken genom direkt sinnlig erfarenhet²⁸. I hans bok *Èmile* kan man läsa följande:

Våra första lärare i filosofi är våra fötter, våra händer, våra ögon. Att ersätta dem med böcker är inte att lära oss att tänka förnuftigt, det är att lära oss att lita på andras förnuft, att lära oss mycket och ingenting att veta²⁹.

Schweizaren Johann Heinrich Pestalozzi går utöver Rousseau genom att sätta mer konkreta vägar framåt, förutsatt att det är baserat på forskning. Han menade på att barn inte ska ges färdiga svar utan de bör försöka komma på svaren själva. Pestalozzi mål var att utbilda hela barnet och det gjordes med hjälp av tre olika element; händer, hjärta och huvud³⁰.

En annan pedagog i det bildningshistoriska grenverket är den amerikanske pragmatikern John Dewey (1859-1952). Han träder fram som den centralgestalt för den progressiva pedagogiken som ställer elevens intresse och behov i centrum³¹. Under sina verksamma år grundade han begreppet ”learning by doing” som innebär att *tänkandet kopplas till handlandet* och att praktisk kunskap är lika mycket värd som teoretisk kunskap³². Dewey menade på att man inte kan bortse ifrån verkligheten. Skolan borde vara en plats där barnen växer och lär genom att leva, inte en plats med abstrakta kunskaper³³.

²⁶ Lundegård, Wickman, Wohlin (2004) s.17

²⁷ Ibiza (2007) s.16

²⁸ Dahlgren & Szczepanski (1997) s.18

²⁹ Brügge, Glantz & Sandell (2007) s.49

³⁰ Infed (2012)

³¹ Sandell, Öhman & Östman (2003) s.132

³² Brügge, Glantz & Sandell (2007) s.51

³³ Ericsson (2002) s.16

Utomhuspedagogik per definition

Vad innebär begreppet ”utomhuspedagogik” egentligen? Det är en fråga som kan ha olika förklaringar. På NCU, Nationellt centrum för utomhuspedagogik, anser man att;

Utomhuspedagogik är ett förhållningssätt som syftar till lärande i växelspel mellan upplevelse och reflektion grundat på konkreta erfarenheter i autentiska situationer. Utomhuspedagogiken är ett tvärvetenskapligt forsknings- och utbildningsområde som bl.a. innebär:

- Att lärandets rum flyttas ut till samhällsliv, natur- och kulturlandskap
- Att växelspelen mellan sinnlig upplevelse och boklig bildning betonas
- Att platsens betydelse för lärandet lyfts fram³⁴

I nationalencyklopedin definierar man utomhuspedagogik på följande sätt:

Utomhuspedagogik är en pedagogik som utgår ifrån platsens betydelse för lärandet. Termen introducerades under tidigt 1990-tal och kopplas till en pragmatisk reformpedagogisk bildningstradition som ser kunskap som aktivitet. Den bygger på en växelverkan mellan autentiska upplevelser och textbaserat lärande. Praktiskt utövas den i form av tolkning, vägledning och reflektion i natur- och kulturlandskap, där eleven vistas större delen av undervisningstiden.

Undervisningssituationen kan förläggas i både urbana och rurala miljöer, och genom att lärandet förutom utevistelse även förutsätter mer rörelse framhålls ofta de positiva effekterna för elevernas hälsa³⁵.

Både NCU:s och Nationalencyklopedins definition stämmer bra överrens med hur Dahlgren och Szczepanski beskriver utomhuspedagogiken. De benämner inte bara *var* pedagogiken ska utföras utan den visar också på ett särskilt sätt att lära in. Där miljömedvetenhet och praktisk erfarenhet blir två viktiga komponenter³⁶.

Utomhuspedagogiken utgår från ett erfarenhetsbaserat, handlingsinriktat bildningsideal som skapar många möjligheter till kontakt med natur, kultur och samhälle. Ett av utomhuspedagogikens centrala mål är att utbilda varsamhet mot vår natur- och kultur miljö och ett ansvar för allt levande, landetik³⁷

Hedberg stödjer inte begreppet ”utomhuspedagogik”, han känner sig tveksam till termen. Likaså med begreppet ”naturskolepedagogik”. Hedberg menar på att utomhuspedagogiken har sin fokus på *var* man lär sig något och naturskolepedagogiken innefattar de didaktiska frågorna *vad* och *hur* man lär sig. Han skulle därför vilja lägga in ett nytt begrepp ”verklighetspedagogik” som mer utgår ifrån elevers egna upplevelser av verkligheten i en autentisk miljö³⁸.

³⁴ Liu (120418)

³⁵ NE (120403)

³⁶ Håkansson (2008) s.8

³⁷ Ibid

³⁸ Hedberg (2004) s.79

Styrdokumentet

På Naturskoleföreningen hemsida kan man läsa att eleverna får en rikare och mer inspirerande lärmiljö genom att ha utomhuspedagogik. Där eleverna får hitta sina egna sätt att lära och nå kunskapsmålen³⁹. Ericsson menar på att det är framför allt de mål som avser att mäta barnens förståelse av helheter och sammanhang. För att komma dit har pedagogerna ett stort friutrymme att inta när det gäller hur eleverna ska ta sig till de mål som står i läroplanen. Det förutsätter att pedagogerna är professionella och kan använda sig av olika strategier för att eleverna ska nå uppsatta mål⁴⁰. Barn lär sig på olika sätt, därför blir det pedagogens uppgift att välja metoder och arbetssätt som tillgodoser alla barns behov⁴¹.

Lgr 11

I de grundläggande värdegrunden och uppdragen står det att skollagen (2010:800) inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Det står även:

Var och en som verkar inom skolan ska främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö⁴².

I Lgr 11 står det under skolans uppdrag att:

Skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärande.

Genom ett miljöperspektiv får de möjligheter att ta ansvar för den miljö som de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till de övergripande och globala miljöfrågorna.

Undervisningen skall belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.

Kunskap kommer till uttryck i olika former – såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet - som förutsätter och samspelar med varandra [...] och att skapa ett lärande där dessa former balanserar och blir till en helhet⁴³.

Skolans mål är att varje elev:

- Visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola:

- Har fått goda kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en hållbar utveckling.”

³⁹ Naturskola (120402)

⁴⁰ Ericsson (2004) s.141

⁴¹ Ericsson (2004) s.142

⁴² Lgr 11 (2011) s.7

⁴³ Lgr 11 (2011) ss.9,10

- Har fått goda kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsa, miljö och samhälle⁴⁴.

Om man ska utgå ifrån det som står ovanför så betonar skollagen och läroplanen att eleverna ska utbildas inom miljökunskap och att de ska skaffa sig ett förhållningssätt till globala frågor, men det står ingenstans om *var* denna undervisning ska utföras. Det finns heller inte några riktlinjer i skollagen om att utomhusförlagd utbildning ska bedrivas i de svenska skolorna⁴⁵.

Vad står det då i kursplanen om ämnet biologi? För att begränsa min studie lite grann har jag valt att titta på läroplanen för grundskolan för att det är en grupp som naturskolan mest jobbar med. Likaså har jag valt att bara ta med ett centralt innehåll som är aktuell för utomhuspedagogiken. I Lgr 11 står det att undervisningen i de naturorienterande ämnena ska behandla följande centrala innehåll i årskurs 1–3:

Året runt i naturen

- Årstidsväxlingar i naturen och hur man känner igen årstider. Djurs och växters livscyklar och anpassningar till olika årstider.
- Djur och växter i närmiljön och hur de kan sorteras, grupperas och artbestämmas samt namn på några vanligt förekommande arter.
- Enkla näringskedjor som beskriver samband mellan organismer i ekosystem.

Berättelser om natur och naturvetenskap

- Skönlitteratur, myter och konst som handlar om naturen och människan.
- Berättelser om äldre tiders naturvetenskap och om olika kulturers strävan att förstå och förklara fenomen i naturen.

Metoder och arbetsätt

- Enkla fältstudier och observationer i närmiljön.
- Enkla naturvetenskapliga undersökningar.
- Dokumentation av naturvetenskapliga undersökningar med text, bild och andra uttrycksformer⁴⁶.

Syftet med utomhuspedagogiken är att öka autenticiteten och den studerandes personliga upplevelse av olika natur- kulturmiljöer inom ämnet biologi. Vilket framkommer tydligt, man vill utbilda elever i frågor som berör miljö och hållbar utveckling. Men det som inte framkommer och som Dahlgren & Szczepanski också tar upp är *var* frågan. De menar på att man knappt talar om lärandet *var*, men man kan ändå konstatera att utomhuspedagogikens definieras som motsatt till inomhuspedagogik, vilket snabbt leder till utomhuspedagogikens identitet⁴⁷.

⁴⁴ Lgr 11 (2011) s.14

⁴⁵ Håkansson (2008) s.10

⁴⁶ Lgr 11 (2011) s. 112

⁴⁷ Dahlgren & Szczepanski (1997) s.37

Litteraturoversikt

Tidigare forskning

I USA och Kanada har man sedan 1940-talet producerat många avhandlingar där man har berört utomhuspedagogiken utifrån olika aspekter. I Sverige är forskningen om utomhuspedagogik fortfarande relativt ny⁴⁸, men i och med att man startade upp Nationellt centrum för utomhuspedagogik 1993, så är forskningen på väg framåt⁴⁹.

Lärares kunskaper om vad som är bra med utomhusundervisning

I skolvärden börjar begreppet bli allt vanligare. Lärare och pedagoger börjar inse att ett varierande undervisningssätt är bra för elevers lärande. ”Att lära med hela kroppen” är för många ett sätt att kombinera rörelse, kunskap och utomhusmiljö till en helhet. Tidigare forskning har visat att utomhusverksamhet och rörelse är bra för både hälsa, motorik och lärande⁵⁰.

Bergholm skrev 2006 en artikel om att det är inne att lära ute. Artikeln är sammanställd med hjälp av olika intervjuer och andra dokumentationer om utomhuspedagogik. Bergholm lyfter fram att de flesta lärarna ser positivt på utomhusundervisning. De anser att eleverna dels lär sig att samarbeta, de blir piggare och det teoretiska omsätts till verklighet. Likaså anser de att det är nyttigt att umgås med eleverna i andra sammanhang än i klassrummet⁵¹.

Dahlberg & Szczepanski gjorde 2005 en fenomenologisk studie för att kartlägga vilka uppfattningar lärare har om lärande och undervisning utomhus. Studien visade att lärare associerar utomhuspedagogiken till olika objekt, olika platser som olika sätt att lära. Likaså att den kroppsliga och sinnliga platsuppfattningen kommer till uttryck i det fria. Utifrån lärares svar kan man dra slutsatsen att utomhusmiljön genom upplevelser och konkreta aktiviteter kan erbjuda olika sätt att lära, förutsatt att det är ett komplement till undervisning inomhus. Lärare vill gärna poängtera vikten av en växelverkan mellan teori och praktik⁵².

Ericsson gjorde 1999 en undersökning om varför vissa lärare i Sverige använde sig av utomhuspedagogik. Studien visade att lärarna kände sig friare, gladare och mer avslappnade i en utomhusmiljö, vilket de trodde påverkade eleverna positivt⁵³. Flera lärare var även intresserade av att skapa en nära relation till sina elever och att de sökte olika medel för att nå det. De upplevde det som att det var lättare att skapa en relation i en mer icke traditionell lärmiljö⁵⁴. Studien visade

⁴⁸ Dahlgren & Szczepanski (1997)

⁴⁹ Liu (120419)

⁵⁰ Brügge, Glantz & Sandell (2007) s.26

⁵¹ NCFE (2006)

⁵² Dahlgren & Szczepanski (2011)

⁵³ Ericsson (1999)

⁵⁴ Ericsson (1999) refererat i Ericsson (2004)s.146

även på att lärarna upplevde sig som mer tillgängliga i utomhusmiljön, då vissa elever hade uttryckt sig att de var lättare att prata med den vuxna utan att ha kompisar hängandes runt omkring sig⁵⁵.

Lärares behov av stöd för utomhusundervisning

I Bergholms artikel kan man även läsa att vissa lärare ser vissa hinder med att använda sig av utomhuspedagogik. Det kan röra sig om för stora grupper och för få vuxna, skolans läge och tidbrist. Men det största hindret för att lärarna drar sig för att undervisa utomhus, är bristen på den egna kompetensen inom kunskapsområdet⁵⁶. Likaså har de svårt att ta till sig de metoder som utomhuspedagogiken fodrar⁵⁷.

Szczepanski representerar även en annan studie som han gjorde 2003, syftet var att undersöka utomhuspedagogikens särart och möjligheter ur ett lärarperspektiv. Detta var en interventionsstudie bland lärare i grundskolan. Lärare fick pröva på utomhuspedagogik under 10 halvdagar. Man gjorde även en Mood scale - enkät som var till för att mäta bipolära dimensioner av sinnesstämning⁵⁸. Studien visade att före interventionen så såg lärare ingen kvalitativ skillnad på lärandet som var inomhus och utomhus, utan man associerade utomhuspedagogiken med naturen och exkursioner. Lärare kopplade till mer friluftsorienterade aktiviteter som att laga mat och grilla⁵⁹. Ett år efter utbildningsinterventionen visade det sig att lärare kan urskilja kvalitativa skillnader i ett platsburet lärande inomhus och utomhus. De ser lärandet utomhus som mer autentiskt, sinnes och kroppsrelaterat, rörelseintensitet och hälsopromotivt än lärande utomhus⁶⁰. Mood scale - enkäten visade på en försämrad sinnesstämning bland lärare. Anledningen kunde vara minskning av skolans resurser och lärares ökade arbetsuppgifter.

Szczepanski gjorde även 2008 en licentiatavhandling som består av två fristående men ändå sammanhängande artiklar. Kärnan var att fastsätta utomhuspedagogiken, såsom den uppfattas av lärare. Studien visade att många lärare inte visste hur man undervisade utomhus. Dessa hinder är främst kopplade till de utomhus didaktiska verktygen *varför* och *när*. De kände en viss trygghet och vana att vara i klassrummet. Lärarna uttrycker det som att det sitter i ”väggarna”. Studien visar även att lärarna sätter kontrollbehovet i gungning när de går ut, de upplever att de inte kan observera vad alla eleverna gör. Det blir som en osäkerhetsfaktor⁶¹.

⁵⁵ Bergholm (2006)

⁵⁶ Ericsson (1999) refererat i Ericsson (2004) ss. 146, 147

⁵⁷ Ibid

⁵⁸ Szczepanski m.fl. (2006) s.10

⁵⁹ Dens s.17

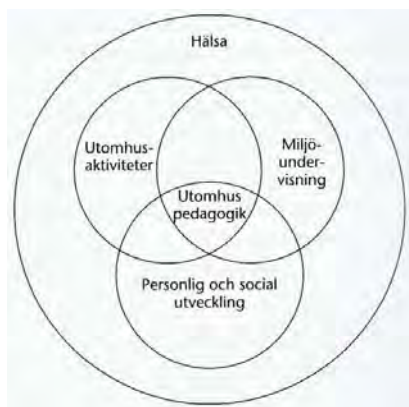
⁶⁰ Dens s.16

⁶¹ Szczepanski (2008) s.52

Teoretiska utgångspunkter

Utomhuspedagogik ur ett metodiskt perspektiv

Gelter menar på att utomhuspedagogik som metod tillämpas bäst vid tematisk och ämnesintegrerat lärande, men det är också ett viktigt verktyg inom fostran och för grundläggandet av en bra natursyn⁶². Man ser lärandet utomhus som ett viktigt komplement till den traditionella pedagogiken i och med att utomhuspedagogiken är en didaktisk metod som skapar möjligheter att förena teoretiska kunskaper med erfarenhets- och förtrogenhetskunskaper. Ericsson menar också på att det handlar mycket om hur upplevelser i naturen kan vara en utgångspunkt för lärande och nyfikenhet⁶³. För Sandelin har upplevelsepedagogik sin utgångspunkt i Deweys ”learning by doing”⁶⁴. Upplevelsen berör hela människan, alla sinnen, känslor, värderingar och tankar⁶⁵. I detta sammanhang blir utomhuspedagogiken viktig i och med att den ger en variation och nya möjligheter till lärande. Men skoldagen bör inte bara kännetecknas av kunskapsinläring utan det bör även präglas av en pedagogik som stödjer autonomi som sociala färdigheter, likaså fysisk och psykisk välbefinnande⁶⁶. För att tydliggöra det mer så har Szczepanski gjort en modell, *lärandemodellen*, som visa hur viktigt det är att skapa en kommunikation mellan de olika ämnena *personlig och social utveckling, utomhusaktiviteter, miljöundervisning och hälsa*. Det spelar ingen roll om det är undervisning utomhus eller inomhus⁶⁷. Mår den fysiska och psykiska kroppen bra påverkas individens lärande, minneskapacitet, motivation och lusten att lära växer⁶⁸

Modellen illustrerar att allt lärande utomhus är beroende av samspelet mellan lärmiljön, *aktiviteten*, det sociala samspelet i den stora och lilla gruppen, personlig och social utveckling, men också hur vi mår i vår lärmiljö⁶⁹.

⁶² Gelter (2007)

⁶³ Ericsson (2002)

⁶⁴ Sandelin (2007) s.28

⁶⁵ Ericsson (2002) s.3

⁶⁶ Nelson (2007) s.106

⁶⁷ Szczepanski (2008) s.56

⁶⁸ Szczepanski (2007) s.27

⁶⁹ Szczepanski (2007) s.27

Utomhuspedagogik ur ett didaktiskt perspektiv

I nationalencyklopedin står det att *didaktik* handlar om läran om undervisningen. Det kan vara att undervisningen och inläringen utgår ifrån teoretiska och praktiska kunskaper⁷⁰. Det är inte alls ovanligt att man i skolvärden kopplar begreppet ”teori” till inomhusundervisning och ”praktik” till utomhusundervisning⁷¹. I dagens lärande som ofta sker inomhus framför datorer eller genom ett teoretiskt beskrivande, ses utomhuspedagogiken som ett viktigt element för kroppens behov av rörelse och sinnlig erfarenhet. Detta gör att utomhuspedagogiken blir ett viktigt redskap för läroplanens syfte⁷². För att intresset för utomhuspedagogiken ska växa i skolan så behövs det mer kunskaper om utomhusundervisningens didaktik⁷³.

Den ”rätta” miljöuppfattningen bestäms av vilken utbildningsfilosofi man har. Utbildningsfilosofin riktar in sig på frågor om skolans roll och syfte i samhället och frågor som direkt berör undervisningsprocessen⁷⁴. Utbildningsfilosofin utgår ifrån de didaktiska frågorna;

- *Var* man ska vara någonstans – platsens betydelse för lärandet. Vilka miljöer är lämpligast för det som ska läras in.
- *Vad* kan vi göra utomhus som vi idag gör inomhus? Det kan t.ex. beröra ämnen som matematik, svenska, idrott
- *Hur* går man till väga när ämnen får sina tillämpningar utomhus. Hur kan läroplanens fyra f tillgodoseas?
- *När* ska undervisningen vara utomhus och när ska den vara inomhus.
- *Varför* utomhuspedagogik? Vad säger forskningen⁷⁵?

Platsperspektivet

Platsperspektivet är viktigt för utomhuspedagogiken. Genom att man öppnar upp dörrarna så öppnar man upp för nya perspektiv och inleder en förändringsprocess⁷⁶. Utomhuspedagogiken anger inte bara en plats för lärandet utan också ett tema. Temat är själva innehållet för lärandet och sättet att lära på. Den didaktiska identiteten, dess *var* bestäms av att den fysiska natur- och kulturmiljön tillhandahåller lärandets innehåll⁷⁷.

Platsen behöver inte bara vara ute i naturen, det kan även utspela sig i en park, på stan, eller till och med på ute på en skolgård. Grahn har i sin forskning visat på att barn som är ute på en

⁷⁰ Ne (120420)

⁷¹ Szczepanski (2008) s.58

⁷² Brüggge, Glantz & Sandell (2007) s.27

⁷³ Szczepanski (2008) s.59

⁷⁴ Sandell, Öhman & Östman (2003) s.130

⁷⁵ Szczepanski m.fl. (2007)

⁷⁶ Brüggge, Glantz & Sandell (2007) s.28

⁷⁷ Dahlgren & Szczepanski (1997) s.37

naturlig miljö har bättre motorik och koncentrationsförmåga än vad andra barn har⁷⁸. De iakttar och använder utemiljön med alla sina sinnen. Sanderoth, Werner & Båth menar på att platsen har en stor betydelse för människors utveckling. Skolans utmaning är att skapa lärmiljöer som berör elever till lärandet och gör dem nyfikna att lära mer⁷⁹.

Lärarperspektivet

Att vara pedagog i dagens skola innebär inte bara att man ska leda barns kunskapsinhämtning utan även leda och förstå individens personlighetsutveckling. Förståelsen kan vara ett avgörande uppdrag hos pedagogen och valet av aktivitet kan vara avgörande för elevens lärande i utemiljön. När pedagogen lämnar innerummet för utemiljön kan det innebära att situationen blir mer okontrollerad och där elevens upplevelser styr. I det okända stimuleras nyfikenhet och man ställer frågor utifrån den erfarenhet man har. Det blir då viktigt att man som pedagog är medupptäckande och att man har ett fortsatt utmanande av elevers frågor⁸⁰. Ericsson har tidigare gjort en undersökning om varför pedagoger använder uterummet som lärmiljö och det visade sig att de flesta pedagoger var intresserade att finna nya vägar för att skapa en bra relation till sina elever. Lärarna kände sig även mer avslappade i en utomhusmiljö och förutsatte att det även påverkade eleverna⁸¹.

I en uteverksamhet bli ledaren viktig för tryggheten i gruppen. Likaså bör de ha goda kunskaper om gruppens förutsättningar och utevana. Många lärare ser positivt på utomhusundervisning. De anser att eleverna lär sig samarbeta, de blir piggare och gladare, likaså omsätter de teori till verklighet, men lärarna ser också vissa hinder med det. Det kan vara för stora grupper och för få vuxna, tidsbrist, problem med transporter, men också den egna kunskapen⁸². Många lärare förknippar utomhuspedagogerna med att de har goda kunskaper i biologi, ekologi och miljö, vilket de själva inte har⁸³. Därav brist på kunskap, de anser att den egna kunskapen är viktig i och med att vi lever i ett kunskapssamhälle, det är en av de viktigaste byggstenarna. Men lärarna borde inte känna sig stressade över det, för vad är kunskap egentligen. Gustavsson menar på att kunskapandet är något vi gör, en aktivitet som kräver engagemang och som finns i oss själva⁸⁴. Brügge, Glantz och Sandell menar också på att vi ska vara öppna med våra kunskaper vad gäller förutsättningarna för erfarenhetsbaserat lärande i utomhusmiljö⁸⁵.

⁷⁸ Movium (20120422)

⁷⁹ Sanderoth, Werner & Båth (2009)

⁸⁰ Ericsson (2004) s.146

⁸¹ Ibit

⁸² NCFE (120423)

⁸³ Ericsson (2002)

⁸⁴ Gustavsson (2004) s.153

⁸⁵ Brügge Glantz & Sandell (2007) s.30

Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att kartlägga vad de besökande lärarna har för förväntningar på Naturskolan och hur Naturskolans pedagoger ser på sin verksamhet och hur deras aktiviteter förhåller sig till de mål som finns i styrdokumentet.

Frågeställningar

1. Vilka förväntningar har de besökande lärarna på Naturskolan och dess undervisning innan besöket?
2. Får de tillräckligt med tips och idéer för att kunna använda sig av naturskolans utomhuspedagogik i den egna undervisningen?
3. Anser de besökande lärarna att Naturskolans verksamhet uppfyller de mål som finns i styrdokumentet?
4. Hur planerar Naturskolan sin verksamhet utifrån de mål som finns i styrdokumentet?

Metod

Studien består av två delstudier. Båda delstudierna består av en kvalitativ intervju, men den ena delstudien riktar in sig på de besökande lärare och den andra delstudien på Naturskolans pedagoger.

Urval

Vad gäller urvalsunderlaget så ska man enligt Esaiasson först fastställa undersökningens *populationen*. För denna studie innebär det att fastställa den grupp av fenomen som undersökningen vill uttala sig om, vilket i detta fall är Naturskolor verksamhet och lärares förväntningar/upplevda resultat av ett Naturskolebesök i förhållande till läroplanerna⁸⁶.

När principerna är fastlagda är det dags för andra steget, vilket är att bestämma vilka konkreta fall (analysenheter) som ska analyseras⁸⁷. För att begränsa det lite görs ett *bekvämlighetsurval* av de olika analysenheterna. Enligt Esaiasson blir det då istället som en miniatyrkopia av den större populationen⁸⁸.

Bekvämlighetsurvalet gick till som så att tre Naturskolor i Mellansverige valdes ut och en pedagog på varje Naturskola intervjuades. Med hjälp av Naturskolans pedagoger erhöles en lista med de besök som var inbokade. Tre besökande lärare valdes ut ifrån varje Naturskola och intervjuades. Lärarna kom ifrån olika kommunala skolor i Mellansverige.

Bortfall

I denna studie finns bortfalla av analysenheter. De analysenheter som berörs är de besökande lärarna på den tredje Naturskolan. På denna Naturskola erhöles ingen lista för de besökande lärarna för att pedagogerna inte hade några namn och telefonnummer till dem som skulle komma, de hade bara skolans namn. Rektorn för den utvalda skolan kontaktades för att få fram namnen på de besökande lärarna, men fick inga svar. Efter upprepande försök började jag fundera på hur detta bortfall skulle hanteras? Att kontakta en ny Naturskola och nya besök fanns det inte tid för. Efter lite auskultation med mina handledare beslöt vi för att det räckte med besökande lärare för denna studie. Det är som Trost säger i sin bok *Kvalitativa intervjuer*.

Att ett fåtal väl utförda intervjuer är mycket mer värda än ett flertal mindre väl utförda.⁸⁹

⁸⁶ Esaiasson (2007) s.178

⁸⁷ Esaiasson (2007) s.179

⁸⁸ Esaiasson (2007) s.195

⁸⁹ Trost (2005) s. 123

Likaså menar Esaiasson på att bortfall av slumpmässiga urval inte ställer till med några större problem.⁹⁰

Respondenterna

I detta avsnitt presenteras respondenterna så att man får en liten bild om vilka de är. Det är information som berör kön, verksamma år och utbildning. I utbildningen finns även vilka ämnen som de undervisar i. Det är en bakgrundsinformation som jag använde mig av för att mjukstarta hela intervjun. På Naturskolan, se tabell 1, är populationen heterogent. Det är två män och en kvinna. Vilket är en skillnad om man ser på tabell 2 som är homogent, bara kvinnor. Trost menar på att urvalet borde vara heterogent inom givna ramar, det ska finnas variation men inte så att någon enstaka person är mer extrem än någon annan. Urvalet borde vara heterogent inom den givna homogeniteten⁹¹.

Tabell 1. Naturskolepedagoger

Pedagog	Kön M/K	Antal verksamma år	Utbildning
A	M	17 år	Miljövetare
B	M	20 år	Kulturvetare
C	K	9 år	Landskapsarkitekt

I och med att det är ett bekvämlighetsurval får man ta vad man får. Det visade sig att det var lärare med ganska lång erfarenhet och olika utbildningar. Lärarna kommer ifrån olika kommuner och skolor.

Tabell 2: Besökande lärare

Lärare	Kön M/K	Antal verksamma år	Utbildning
1	K	15 år	Idrottslärare
2	K	17 år	Grundskolans tidigare år Ma, No
3	K	2 år	Grundskolans tidigare år Språk och Ma
4	K	8 år	Grundskolans senare år So, Sv
5	K	20 år	Grundskolans tidigare år NO, Ma, fysik
6	K	40 år	Fritidspedagog

Datainsamlingsmetoder

Studien genomfördes med hjälp av en kvalitativ intervju som var halvstrukturerad dvs. att jag utgick ifrån vissa huvudteman som formades efter syfte och frågeställningar, se bilaga 1 och 2.

⁹⁰ Esaiasson (2007)

⁹¹ Trost (2005) s.117

Lantz menar på att i den halvstrukturerade intervjun utgörs en intervjuplan som består av konkreta frågor som berör aspekter av de teoretiska begreppen som skal belysas⁹².

Genom att använda sig av en kvalitativ intervju får jag fram vad de besökande lärarna och Naturskolepedagogerna tänker och känner inför Naturskolan och begreppet ”utomhuspedagogik”, likaså vad de intervjuade har för erfarenheter och hur den intervjuades föreställningsvärld ser ut inom området⁹³.

För Naturskolans pedagoger gjordes en *informationsundersökning*. Pedagogerna fick agera som en källa för att få fram information om Naturskolans verksamhet. För att enligt Esaiasson är det i informationsundersökningen som man får fram den bästa möjliga skildringen för hur en verksamhets fungerar⁹⁴.

För de besökande lärarna användes en *respondentundersökning*, där det är de intervjuades svar som är studieobjektet inte individen.⁹⁵ I och med att jag vill få fram vad de olika respondenterna tänker om det som ska undersökas så använder jag mig av samma frågor till samtliga respondenter. Jag vill få fram mönster i svaren och kunna beskriva och förklara hur och varför olika grupper av respondenter skiljer sig åt, med avseende på vad de svarar⁹⁶.

Studiens genomförande

Studiens syfte tog i form i början av våren 2012 och under mars månad började skrivandet av intervjuguiden inför det kommande examensarbetet. Tre Naturskolor kontaktades via mail. I mailet presenterade jag mig och berättade lite kort om vilka intentioner jag hade med intervjun, likaså att jag med deras hjälp ville få kontakt med besökande lärare. Pedagogerna svarade snabbt och jag erhöll en lista med de besökande lärarna. På listan stod lärarnas namn och telefonnummer. Jag upptäckte ganska snabbt att det var svårt att få tag på de besökande lärarna via telefon, så att då skrev jag ett mail, se bilaga 3.

För att få en intervju ville lärarna att man skulle vara med på friluftsdagarna. De ansåg att de hade mer tid då för att de var flera lärare. Det var en individuell intervju som var uppdelad i två delar. Den första intervjun gjordes innan friluftsdagen började för att jag ville få reda på vilka förväntningar de hade på verksamheten. Den andra delen utfördes på slutet av dagen. För att här ville jag få reda på om förväntningarna uppfylldes och om det är något som de kan ta med sig till skolan och använda sig av i den egna undervisningen.

På den första Naturskolan hade man inte verksamheten vid själva Naturskolan, utan man hade den lägre upp vid vägen. Anledningen till det var att Naturskolan låg några kilometer bort

⁹² Lantz (2007) s.58

⁹³ Trost (2005)

⁹⁴ Esaiasson (2007) s. 257

⁹⁵ Esaiasson (2007)

⁹⁶ Esaiasson (2007) s.258

ifrån vägen. Det gjorde att intervjuerna skedde ute i skogen. Vi gick undan för att få det mer avskilt i och med att en intervju ska ske i en lugn och mer avslappnad miljö⁹⁷.

På den andra Naturskolan hade man verksamheten i Naturskolans lokaler. Skolorna hyrde bussar som körde dem ut till platsen. Både intervjun före och efter skedde i naturskolans lokaler, vilket gjorde att intervjun kunde genomföras i en lugn och avslappad miljö. Totalt tog hela intervjun ca 40 min och hela friluftsdagen var på 4 tim

För Naturskolans pedagoger skedde alla tre intervjuerna i enskilda rum och intervjun tog ca 1 timme. Alla intervjuer spelades in på en diktafon.

Databearbetning

När intervjuerna var klara lyssnade jag på ljudupptagningen och transkriberade ned det som sades. Därefter plockade jag ut det som var väsentligt för studien, dvs. det som svarar på syfte och frågeställningar.

Etiska aspekter

Denna studie har utgått ifrån de viktigaste etiska huvudkraven som är *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*⁹⁸.

Innan undersökningen började informerades respondenterna om den aktuella forskningsuppgiftens syfte, metoder som används och vem forskningshuvudmannen är. Likaså att det är frivilligt och man har rätt att avbrytas sin medverkan när som helst. Respondenterna upplystes även om att de kommer att ges största möjliga konfidentialitet och att uppgifterna kommer att bevaras så att inga obehöriga kan ta del av dem. Det lades ingen stor verkan på samtyckeskravet då alla var myndiga.

Lärarna som jag intervjuar ska känna sig trygga med det de säger och att det bara används för forskningsändamålet.

⁹⁷ Esaiasson (2007)

⁹⁸ Vetenskapsrådet (20120424)

Resultat

I detta avsnitt kommer resultaten ifrån intervjuerna att redovisas. Intervjustudien är uppdelad i två delar. I den första är det Naturskolans pedagoger och i den andra delen, de besökande lärarna. Resultatavsnitten disponeras efter temana i intervjuguiden.

Delstudie 1

Resultaten som har framkommit av Naturskolans pedagoger presenteras i detta avsnitt. Respondenterna betecknas med bokstäverna A-C.

Utomhuspedagogik

Jag kommer ifrån ett annat håll. Jag är ingen pedagog utan en ekolog som får berätta och göra allt som är roligt tillsammans med skolungdomar. Sedan hade det ett namn som var utomhuspedagogik [...]. Det är otroligt omväxlande. Nu har vi vårvandring och ändå är dagarna olika. Idag såg vi en videung som hade slagit ut, igår gjorde vi inte det. När vi tröttnar startar vi upp ett nytt projekt som det här med Asp – fiskar som vi märker och studerar (A).

Möjligheten dök upp och jag tog den. Sedan har jag trivts så bra att jag har stannat kvar. Eftersom att jag sysslar med det så tror jag på det. Det är ett jättebra komplement till all undervisning i skolan. Utomhuspedagogik har kanske inte så stor betydelse för mig, utan det handlar om platsens betydelse, var man är i lärandet. Att man använder de resurser som finns omkring oss. Om vi ska lära om livet och lära om att komma ut i verkligheten så ska vi väll också vara i verkligheten och lära. Ändamålet för undervisningen styr vilken geografisk plats man ska vara på (B).

Ett vikariat dök upp och jag fick det. Jag ville väldigt gärna jobba utomhus. Har nästan jämnt gjort det i och med att jag är landskapsarkitekt [...]. På ett sätt tar man både elever och lärare i handen och säger ”ja, man kan vara ute”. Det går att lära sig ute. Det handlar om att stötta lärarna. På någotvis blir jag som en länk mellan naturen och eleverna eller naturen och lärarna. Det där steget som man inte kunde ta annars för att man inte vet hur man ska göra (C).

Sammanfattning: Det pedagogerna visar på i denna kategori är att utomhuspedagogik handlar mycket om att vara ute, platsens betydelse. Att man använder de resurser som finns runt omkring sig. Att det går att lära in ute. Det är en bra komplettering till all undervisning i skolan och det är omväxlande.

Naturskolan

De som besöker naturskolorna är årskurs 1-9. Det är både kommunala och friskolor [...]. De här dagarna som är nu kan vi ta emot en varsin klass. Det blir 8 klasser i veckan. På vissa teman behöver vi vara 2 som arbetar med en klass. Det är lite olika kapacitet, beroende på vilka teman vi har. Sedan har vi fortbildningsverksamhet för lärare, förskola och fritidspersonal, men också för andra. För ett par veckor sedan hade vi kurs för Naturskole folket ifrån hela Sverige [...]. Vi har verksamhet 4 dagar i veckan, på fredagar har vi planering. Är också indragna i skolförvaltningen. Pedagogiska funderingar och hur man ska få måluppfyllelse att bli bättre i skolorna (A).

Tar emot alla skolor. Från förskola till gymnasiet. Det är både kommunala och friskolor. Sedan har vi en hel del andra grupper på kvällstid. Det kan vara studiefrämjandet och andra ideella organisationer som vill komma ut hit. Vi marknadsför hela verksamheten och det krävs för att överleva [...]. Högsäsongen ligger mellan slutet av mars till skolavslutningen, sedan drar det i gång när skolorna börjar på hösten till början av november. Då tar vi emot ca 7000 elever, det är i snitt 2-3 klasser per dag. Det beror på hur stora dem är. Under vinterhalvåret när det är lågsäsong åker vi ut till skolorna och förbereder och hjälper till med olika saker. Vi finns som en resurs året om (B).

Verksamheten prioriterar årskurs 3-9. Både kommunala och friskolor. Vi försöker ta högstadiet lite mer. Vi försöker hitta sådant som de inte klarar av själva som t.ex. isvak[...]. Vi har haft fortbildning för fritidshemmen. Sedan har vi lärarträffar på eftermiddagen. De kommer om det är matte eller svenska. Är det naturvetenskap kommer de inte lika lätt. Det är bra om de kommer för det som de behärskar och känner att det här vet jag, men vill bara ha lite tips på hur man kan göra det utomhus. Annars blir det för mycket nytt. Sedan har vi lite aktiviteter med pensionärer och andra grupper. Vi har haft träff för dem som läser svenska för invandrare och samtidigt haft öppna förskolan för dem [...]. Om man slår ut det har vi klasser 3 dagar i veckan. Vi försöker lyfta oss och ställa oss lite utanför. Inte riktigt säga ja till allting (C). Vi har i stället starta upp ett projekt där vi vill nå lärarna på ett annat sätt än vad vi gör. Projektet heter OCN – Open Collage Network, som är ett system för hur man beskriver och godkänner kunskap.

Sammanfattning: Det som är gemensamt för dessa tre Naturskolor inom denna kategori är att de riktar in sig på både kommunala och friskolor. Åldrarna och antal besök kan dock variera lite. Förutom skolbesök har de även andra aktiviteter som kan se väldigt olika ut beroende på Naturskola. De fortbildar lärare, förskolor och fritidshem. På Naturskola A samarbetar de även med skolförvaltningen för hur måluppfyllelsen kan bli bättre i skolorna. På naturskola B kan det vara studiefrämjandet och andra ideella organisationer, medans man på Naturskola C också har aktiviteter för pensionärer och för dem som läser svenska för invandrare.

Naturskolans verksamhet

Det finns ingen definition på vad Naturskola är för någonting. Det handlar om att skapa lustfyllda naturupplevelser för barnen. Det som är lika för Naturskolor är att vi bedriver mycket utomhus. Men vi skiljer oss också åt ganska mycket. Det kan vara vad vi har för tema, vilka åldrar osv. Vi har valt att inte utgå ifrån ett hus, det blir mycket bättre med vandringsform. Man får från början till slut en naturupplevelse[...]. Vi har ett uppdrag och det har vi bestämt själva, det är att rädda världen [...] Det är vi själva som styr verksamhetens innehåll rent praktisk, sedan är det ekonomin. Vad önskar lärarna, vad går eleverna gång på. Vi frågar inte barn och lärare vad de har för önskemål för att det vet de inte. De kan inte föreställa sig vad det är för utbud vi har [...] Vi har ingen målbeskrivning, man måste utgå ifrån vad som händer under dagen. Då är det svårt att ha gjort en sådan beskrivning. Men det finns en bakgrund till det mesta vi gör. Men det är inte strukturerat [...]. Vår kunskapssyn är verklighetspedagogik. Man måste koppla kunskap till verklighet. Det måste kopplas till något man har sett, känt, upplevt och förstått. Utomhus finns det mer verklighet än inomhus (A).

Man kan se det på olika perspektiv. Det beror på var man är och väljer att syssla med vad gäller utomhuspedagogik. Det primära är att man har placerat sig någonstans i geografien av någon anledning. Sedan tar man tillvara på de resurser som finns i området för undervisningen. Vi är ett naturreservat. Det är vi noga att använda oss av. Likaså utgår vi ifrån ett hus [...]. I vårt fall är uppdraget att vara ett stöd till alla skolor. Hjälpa lärare och elever att nå de mål som ska uppnås. Det är också vår målbeskrivning [...]. Det som styr innehållet är den enskilde lärarens och skolans efterfrågan. Sedan talar vi om att det här har vi att erbjuda [...]. Styrdokumenten är vår överlevnad. Skulle inte vi vara medvetna om vad det fanns för styrdokument att arbeta efter, så skulle vår

verksamhet inte ha någon relevans. Jag är anställd som Naturskolelärare, då ska jag följa de styrdokument som är satta [...]. Kunskapssynen skiljer sig lite från oss som arbetar här. Det viktigaste är att kunskap kommer om hela kroppen och sinnen får vara med (B).

Naturskola är att man får en egen upplevelse och det får man utomhus. Det handlar om att ha ett bra samtal om det man ser och gör [...]. Uppdraget är att sprida information om ansvar och förtrogenhet i natur- och miljöfrågor. Naturskolan ska leda och inspirera lärare och elever. Genom konkreta upplevelser och iakttagelser ska eleverna utveckla sina kunskaper och värderingar i frågor som berör natur och miljö. Vi ska ge positiva naturupplevelser och lägga grunden för kunskap om miljö och ekologiska frågor [...]. Det som styr verksamheten är uppdraget som vi skriver och tolkar själva. Vi har ingen målbeskrivning, ja det skulle i sådana fall vara hållbar utveckling [...]. Allt vi gör hänger ihop med de första målen i läroplanen som t.ex. demokratisk uppfostran. Det är mer läroplan än kursplan [...]. Syftet är att få en naturkontakt och egen upplevelse, lärandet ute ska vara grunden för hållbar utveckling [...]. Kunskap är något som sitter i hela kroppen. Kunskap är inget man håller ned i någon. Kunskap bygger på det man lär sig, läser och hör. Det blir olika för alla (C).

Sammanfattning: Inom denna kategori visar pedagogerna på att verksamheten kan se olika ut för Naturskolorna. För två pedagoger handlade Naturskolan om upplevelser som man får utomhus. Pedagog B menar dock att det beror på var man är och vad man väljer att syssla med. Återigen platsens betydelse och vad den har att erbjuda. En del väljer att utgå ifrån ett hus och andra inte för att eleverna får en mer naturupplevelse genom att ha en vandringsform. Likaså varierade uppdraget. Det kunde vara allt ifrån att rädda världen till att vara ett stöd till lärarna och att hjälpa lärare och elever att nå de mål som ska uppnås. Men för Naturskola C handlar det även om att konkretisera upplevelser och iakttagelser så ska eleverna utveckla sina kunskaper inom natur- och miljö frågor. Att det varierar beror på att pedagogerna som arbetar på Naturskolorna bestämmer uppdraget. Likaså är det de som styr verksamhetens innehåll utifrån vad som efterfrågas. Målbeskrivningen kunde också se olika ut, det kunde vara att man inte hade någon eller så var det att stötta lärare. På Naturskola C var man tveksam, efter fundering kunde det vara hållbar utveckling. Naturskola B var väldigt strikta med att jobba efter styrdokumentet, utan dem skulle verksamheten inte ha någon relevans. Men de andra två inte alls var så noga med det. Naturskola C kunde väl tänka sig att det hör ihop med de första målen i läroplanen, men inte kursplanen. Kunskapssynen kunde också variera. Det kunde vara verklighetspedagogik, där man kopplar kunskap till verkligheten. Det kunde också vara att kunskap kommer om hela kroppen och sinnen får vara med.

Planeringen

När man planerar lägger man tonvikten vid att barnen ska ha en bra upplevelse. De ska känna att det här var roligare än vad jag trodde att det skulle vara. Många barn har ingen upplevelse av naturen, då blir man fattig. Det är mycket i närvaron man missar och inte har någonstans att förstå [...] Informationsflödet sker i samband med att de ringer. Då informeras vad de behöver tänka på – matsäck och kläder efter väder. De flesta lärare har man träffat innan så dem vet mycket vad det kommer att innebära. Sedan skickar vi ut ett program om vad vi kommer att göra (A).

Den lärare som hör av sig hit har oftast en tanke, vision om hur innehållet ska vara. Så att vi planerar utifrån det. Stora bitar av planeringen sker under vinterhalvåret i grova drag, då planerar vi nya teman och material. Vi styr teman utefter det som efterfrågas. Vi bokar in besök och hör av

oss en månad innan. Dyker det upp frågor hörs vi via e-mail eller telefon. Vi skriver ett välkomstbrev och skickar ut. Där vi skriver lite om vad de kan jobba med innan besöket, beskriver vad vi ska göra och var vi ska vara. Det är en liten checklista på vad man behöver ha med sig. Likaså talar vi om vad som krävs av dem som besökare (B).

Det ska vara både roligt och lärorikt. Det viktigaste är att det ska vara kul, att det är en bra dag, att de har det mysigt och trivs ute. Annars går det inte att lära sig något. Det måste ha ett innehåll. Det är viktigt att jag väljer utrustning. Det jag tar fram och som eleverna ska använda, de ska vet hur de ska använda sakerna och bli tryggare i att våga upptäcka själva. Det ska vara ordning och ha struktur. Inom det kan det vara ganska fritt [...]. Informationen sker mer eller mindre via mail. På ...hemsida har vi lagt ut information. Där ligger det program och så. Vi skickar också ut ett kalendarium i början av terminen. Där vi talar om när träffar och kurser kommer att vara. Sedan påminner vi ett par veckor i förväg. Sedan skickar vi inbjudan till klassdagarna där det står vilka teman som finns att välja på. Informationen innehåller också busstider och hur det fungerar med matsäck och kläder (C).

Sammanfattning: Det pedagogerna lyfter fram inom denna kategori är att det ska vara både roligt och lärorikt. Eleverna ska känna att det här var roligare än vad jag trodde att det skulle vara. Pedagog A menar på att barnen ska få en bra upplevelse. Pedagog B menar också på att man planerar utifrån lärarnas tanke, vision om hur innehållet ska vara. Alla Naturskolorna skickar ut information om naturdagen. Det kan se lite olika ut beroende på Naturskola. Men det vanligaste verkar vara att man skickar ut via mail. Det kan vara ett program, välkomstbrev eller kalendarium. Men de innehåller i princip samma information - vad som ska hända under dagen, vad man ska tänka på vad gäller matsäck och kläder, vad man kommer att jobba med. Så att lärarna kan förbereda klassen innan besöket.

Delstudie 2

I detta avsnitt presenteras resultaten som har framkommit av de besökande lärarna. Respondenterna betecknas med nummer 1-6. Alla respondenterna redovisas inte, utan man har valt att sortera ut de lärare som har olika uppfattningar på huvudtemerna.

Erfarenheter och uppfattningar om utomhuspedagogik

(Lärare 1,3,5,6)

Inte alls så mycket, inte mer än att jag har utomhusidrott. Man är då ute och i skogen och mark och har orientering. Likaså har man lekar och sådant (1).

Det är mycket, men man blev inte medveten om det förrän i samband med sin lärarutbildning. Men att jag hade varit i den hela tiden förstod jag inte. När jag jobbade i förskoleklass och på fritids hade man utomhuspedagogik. Likaså när man jobbade i mindre undervisningsgrupper så var det varierande arbetssätt och ett av dem var utomhuspedagogik. Men det gick inte upp för mig förrän jag pluggade. Jag fick som en Aha upplevelse, var det *det* här, var det därför det fungerade, är det därför eleverna förstod. Erfarenheten har blivit stor genom utbildningens gång. Framförallt i matte(3).

Vi har haft lite ute matte där eleverna har fått vissa uppgifter. Vi har då haft en dag eller en förmiddag där eleverna har fått mäta flaggstång, mäta med vatten osv. men jag är inte alls ute mycket. Tyvärr, för att det är ett väldigt bra. Men man är lite fast i sina böcker. Sedan är jag inte biolog har ingen erfarenhet inom det (5)

Jag är själv utemänniska, tycker det är jätteroligt att vara ute i naturen. Annars vad gäller erfarenheter är att man har varit ute i skog och mark ända sedan man var liten med sina föräldrar. När jag började i skolans värld fick man mer erfarenheter av utomhuspedagogik och på det sättet fick jag kontant med ... Naturskola (6).

(Lärare 2,3,4,5)

Lära sig om naturen och skogen, att få uppleva det. Det finns mycket att titta på utomhus som inte finns inomhus (2).

Nu kommer jag i olika tidsperioder. En sak när jag inte var medveten om det och en annan när jag var det. Det är en stor skillnad. När man är medveten om det ser man att här förtydligar jag, här konkretiserar jag, det här blev en upplevelse. Det här berör flera sinnen i allra högsta grad (3).

Det är framför allt att utnyttja naturen när man räknar matte, eller när man har No - och So ämnena. Det handlar om att använda naturen som ett klassrum ute (4).

Det är att vara ute, men det behöver inte bara vara ute i naturen. Det kan vara att man har matte ute eller t.ex. går en sagostig. Jag ser mer att man är ute och gör något. Att barnen får vara ute och använda sig av kroppen, än att bara sitta inne och skriva vid sin bänk. Det är mer hela kroppen, ämnet har ingen betydelse (5).

Sammanfattning: Inom denna kategori visade det sig att erfarenheten inom utomhuspedagogik kunde se väldigt varierande ut för lärarna. De flesta kände att de inte hade mer erfarenhet än att

man kanske kopplar ihop det med utematte och utomhusidrott. Lärare 5 uttryckte dessutom att hon inte har kunskaper i biologi. Likaså kände hon att man är lite fast i sina böcker. Lärare 6 upplevde att hon hade mycket erfarenhet eftersom att hon hade varit ute i skog och mark redan som liten med sina föräldrar.

Många av lärarna associerade utomhuspedagogiken till naturen, upplevelsen, sinnena, kroppen. Likaså att klassrummet kunde flyttas ut, det behöver inte vara traditionell inom de fyra väggarna. Platsens betydelse får en stor vikt här. De poängterar att platsen inte behöver vara i naturen.

Naturskolans verksamhet och de besökande lärarnas förväntningar på besöket?

(Lärare 1,3,4,6)

Vet att de tar emot klasser och man är borta en heldag för att lära sig om naturen och allemansrätten [...]. Syftet med verksamheten är fånga barns intresse för natur och skog. Att de får kunskaper om skogen och att de lär sig visa hänsyn för den. Det handlar om vad man får och inte får göra i skogen[...]. De förväntningar jag har är mest att få komma ut i skogen. Lära sig lite om temat: våren (1).

Vet inte så mycket om verksamheten. Har bara försökt kolla hur jag kan använda mig av det. Vad grunden är till deras samverkan med skolan har jag heller inte förstått. Då får jag istället använda mig av mina ögon. Hur kan jag använda dem, naturskolan? Så har det kommit inför mig och jag har då lagt upp planeringen efter det[...]. Syftet är att konkretisera det som vi har gjort. Att barnen får se, känna, lyssna osv. Förväntningarna är att pedagogerna ska påvisa att våren är här och på vilka olika sätt kan man se det. Och eleverna hänger med för att de har en förförståelse, det blir lättare. Man får ett annat perspektiv på undervisningen (3).

Jag vet framför allt hur de arbetar och att man kan komma hit som klass och få deras kunskaper och hjälp. Sedan vet jag att de håller utbildning för oss lärare, framför allt utematte [...]. Syftet är att få oss att vara ute i naturen. Att klassrummet inte behöver vara inomhus. Man kan lära sig så mycket mer ute. Förväntningarna är svåra i och med att jag har varit här tidigare. men om jag tänker tillbaka till första gången var det att eleverna skulle få en naturupplevelse (4).

De jag vet är det man läser sig till som t.ex. duktig personal, hur man vårdar skogen. Man får lära sig så mycket [...]. Det de vill med sin verksamhet är att få fram hur viktig vår miljö och natur är. Hur man betar sig här ute, att man inte får riva upp gräs, bryta grenar eller skrämma fåglar. När man kommer hit kan man säga att man kommer till djurens "barnkammare". Det är djuren som bor här. Har inga förväntningar för att jag vet att de kommer att presentera en jättefindag. Jag vet att det här är toppen. Det finns inga hinder bara möjligheter (6).

Sammanfattning: Lärarna upplevde sig ha lite insikt i Naturskolans verksamhet. De uppfattade det som så att Naturskolan ville fånga barns intresse för natur och miljö. Likaså visa på hur man bete sig i naturen och att man visar hänsyn för den, allemansrätten. Lärare 3 poängterade också att det handlade mycket om att Naturskolan konkretiserar det eleverna har gjort på skolan, att barnen får se, känna och lyssna. Men hon förstod inte alls vad grunden till samverkan med skolan var. Utan hon har bara försökt se hur hon kan använda sig av det i undervisningen.

Studien visade att lärarna inte hade några större förväntningar på dagen. Det kunde vara att eleverna skulle få komma ut i naturen och få en upplevelse. Påvisa att våren är här och vilka olika sätt man kan se de på.

Tips och idéer för den egna undervisningen?

(Lärare 1,2,5,6)

Innehållet var bra. Men svårt för eleverna, de har ingen skogsvana. Och med en så storgrupp är det svårt att bedriva någon större undervisning. Att bara vara är en jättebra upplevelse för dem. Det är på den nivån man får lägga sig [...]. Jag har inte lärt mig något av deras arbetssätt i och med att man bara har låtit dem vara ute i naturen och leka fritt [...]. Det jag kan använda mig av är friluftsliv. Att få komma ut och grilla. Lära sig om allemansrätt [...]. Jag ser bara fördelar. Ja, nackdelen skulle då vara att ta sig till naturen. Sedan är det resurs krävande. Man kan inte vara själv och gå iväg, man måste vara två för säkerhetsskäl (1).

Det kändes bra. De har en tanke med allt som de pratar om. De är jätteduktiga på skogen och naturen. Det man kan känna är att man vill vara lika duktiga som dem, kunna varenda växt och djur. Att kunna hitta, se och känna igen spåren i naturen [...]. Att använda sig av utomhuspedagogik i undervisningen är självklart. Det finns väl nästan bara fördelar med det. Men det kan vara bra att vara ute och sedan komma in i klassrummet igen. För att ibland kan det vara svårt att koncentrera sig på just den saken man pratar om just då för att man tittar på någonting annat. Men det är en tränings sak (2)

Jättebra. Bra för att vi tog korta pauser och tittade på olika saker. Det jag kan känna var samlingen inne. Att den var på gränsen till att bli för lång. De orkade inte riktigt att sitta och lyssna. Det positiva var att vi fick se så mycket som t.ex. ormarna [...]. Det jag har lärt mig är att leken är en jättebra grej för att där får eleverna se hur någonting fungerar genom att använda sig själva, sin kropp och röra på sig. De inser inte förrän efteråt att de har lärt sig något [...]. Man kan använda utomhuspedagogik i undervisningen, men jag gör inte det. Det är tryggare inom de fyra väggarna. Jag vet där vad jag ska göra. Även om jag någonstans vet att de lär sig bättre när man gör något annat.[...]. Fördelen är att de får känna med hela kroppen hur någonting fungerar. Nackdelen är att man inte ser vad de har gjort. Jag vet att alla har gjort uppgiften när jag sitter inne i klassrummet. Ute är det lätt att någon försvinner i väg eller inte förstått uppgiften om man inte är där på en gång (5).

När vi var inne var pedagogen otroligt duktig. Han tog det på barnens nivå. Han lekte fram det och det fungerade bra. Barnen satt och lyssnade [...]. Har inte lärt mig något av arbetssättet. Pedagogiken har vi i vårt arbete. Jag har varit med i så många år att jag har den erfarenheten [...]. Finns inga nackdelar. Det är helt fantastiskt. Man skulle kunna vara ute mycket mer än vad man är. Jag ser bara fördelar med det (6).

Sammanfattning: Inom denna kategori ansåg en del lärare att de inte hade lärt sig något av Naturskolans arbetssätt och vad det berodde på kunde se olika ut för lärarna. En orsak kunde vara att de bara hade varit ute och lekt för att det var vad den gruppen behövde. Lärare 6 menade på att hon hade jobbat så länge och att de hade pedagogiken i sitt arbete. De kände ändå att de fick lite tips och idéer som de kan använda sig av i den egna undervisningen. Det kunde vara friluftsliv, allemansrätten och att leken har en betydelse. Lärare 5 menade på att i leken får de använda sig själva och de inser inte förrän efteråt att de har lärt sig något.

Uppfyller Naturskolans verksamhet de mål som finns i styrdokumentet?

(Lärare 1, 2,3,5)

Absolut. Bara som idag har Janne pratat om hur man hittar spår efter forntiden. Det är något som finns med i läroplanen, kunskapskraven och det centrala innehållet. Sedan handlar det om idag om hur naturen förbereder sig för våren som också är viktiga saker som står i Lgr 11 [...]. Det är att man som lärare måste lägga fokus på utomhuspedagogik. Det handlar om lärarens egna intressen och fokus för det (2).

Ja, det gör det. Vårvandringen är en av våra kunskapskrav. Att kunna se förändringar i naturen, se sin omgivning, vad det är som händer i naturen. För att kunna nå de uppsatta målen måste vi ha ett varierande arbetssätt som är ämnesövergripande. Vi kommer inte att nå alla isolerade delar i centralt innehåll inom varje område. För att göra det måste vi ha ett annat ingångsläge och då är Naturskolan väldigt bra [...]. Det vi har nu i förhållande till Naturskolan så är det *det* som är det optimala. För att de ser kunskapskraven ur ett annat perspektiv än vad vi gör. Vi kan sedan sitta ner och diskutera hur teori och verklighet hänger ihop. Hur vi bygger broar mellan detta? Eftersom att de övergripande målen och värdena ska ständigt implementeras i all undervisning så kommer det att krävas mer utomhuspedagogik av oss (3).

Ja det tror jag. Det naturvetenskapliga arbetssättet är att vara ute i naturen. Lära sig hur naturen och miljön fungerar och hur allting hänger ihop. Det blir även lättare för eleverna [...]. Man själv som pedagog ska vara säker i sin roll och veta att gör jag det här utomhus behöver jag inte göra de här sidorna i boken inomhus. Sedan att man får ännu mer utbildning och information. Även om man har gått en kurs 3 år tidigare kanske man behöver repetera upp det igen ”ja just det så där kunde jag göra”. För att första gången man har något är det bara häftigt och man glömmer bort hälften och gör bara lite, man kommer då inte vidare. Dels handlar det om att våga lämna boken och få det uppfriktat i mellanrum (5).

Sammanfattning: De flesta lärarna upplevde att naturskolan uppfyllde de mål som finns i styrdokumentet. Beroende på vad de gjorde under dagen så kunde de koppla det till läroplan, kunskapskrav och det centrala innehållet som står i Lgr 11. Lärare 3 menar på att, för att nå målen måste de ha ett varierande arbetssätt som är ämnesövergripande.

Diskussion

I detta diskussionsavsnitt behandlas resultatdiskussionen som bygger på mina forskningsfrågor. Därefter följer ett avsnitt som behandlar metoddiskussionen.

Resultatdiskussion och analys

Naturskolans verksamhet och dess förväntningar på besöket?

Resultaten visade att när lärarna kom till Naturskolan med sina klasser så hade de själva inte så mycket erfarenhet inom utomhuspedagogik trots att de flesta hade varit verksamma i många år. De flesta kände att de inte hade mer erfarenhet än att man kanske kopplar ihop det med utematte, utomhusidrott och svenska. Gelter menar på att utomhuspedagogik som metod tillämpas bäst vid tematisk och ämnesintegrerat lärande⁹⁹. Erfarenheten kunde också se olika ut. En lärare menade på att hon inte hade så mycket erfarenhet för att hon inte har kunskaper i biologi. Ericsson menar på att många lärare förknippar utomhuspedagogerna med att de har goda kunskaper i biologi, ekologi och miljö, vilket de själva inte har. Därav bristen på kunskap¹⁰⁰. Men Brügge, Glantz och Sandell menar på att vi ska vara öppna med vår kunskap vad gäller förutsättningarna för erfarenhetsbaserat lärande i utomhusmiljö¹⁰¹.

Resultatet visade även på att många lärare associerade utomhuspedagogiken till naturen, upplevelsen, sinnena, kroppen. Detta styrker Sandelin som menar på att utomhuspedagogik har sin utgångspunkt i Deweys begrepp ”learning by doing”, som innebär att upplevelsen berör hela människans alla sinnen, känslor, värderingar och tankar¹⁰². Man utbildar hela barnet genom att använda händer, hjärta och huvud. Ericsson menar även på att upplevelser i naturen kan vara en utgångspunkt för lärande och nyfikenhet. Likaså ses utomhuspedagogiken som ett viktigt redskap för kroppens behov av rörelse och sinnlig erfarenhet. Enligt Szczepanski ska skoldagen inte bara bestå av kunskapsinläring, utan den bör även bestå av en pedagogik som präglas av fysisk och psykiskt välbefinnande¹⁰³.

Resultatet visade att lärarna var införstådda med att klassrummet kunde flyttas ut, att det inte behövde vara traditionell inom de fyra väggarna, även om det kändes tryggast. Lärarna såg precis som Ericsson att lärandet utomhus är ett bra komplement till den traditionella pedagogiken i och med att det är en metod som skapar möjligheter att förena teoretiska kunskaper med erfarenhets

⁹⁹ Gelter (2007)

¹⁰⁰ Ericsson (2002)

¹⁰¹ Brügge, Glantz & Sandell (2007) s.30

¹⁰² Sandelin (2007) s.28

¹⁰³ Nelson (2007) s.106

– och förtroghetskunskaper¹⁰⁴. Även om lärarna tycker att det är tryggt med sina böcker så såg de också att det är bra att blanda teoretiska och praktiska kunskaper.

Resultatet visade även att platsen har en stor betydelse för lärandet. Men lärarna menade på att platsen inte bara behöver vara ute i naturen. Grahn menar på att den även kan utspela sig i en park, på stan eller på en skolgård. Lärarna tycker som Brügge, Glantz och Sandell att platsen öppnar upp för nya perspektiv och den inleder en förändringsprocess¹⁰⁵. Platsen har en stor betydelse för människor utveckling. Det har visat sig att barns utveckling påverkas positivt av att bara vara ute i sin omgivning.

Resultaten visar på att lärarna inte hade några större förväntningar på dagen. Det kunde vara att eleverna skulle få komma ut i naturen och få en upplevelse. Påvisa att våren är här och vilka olika sätt man kan se de på. Vilket berör Hedbergs begrepp ”verklighetspedagogik” som innebär att man utgår ifrån elevers egna upplevelser av verkligheten i en mer autentisk miljö¹⁰⁶.

Tips och idéer för den egna undervisningen?

Resultatet visade att de flesta lärare bara såg fördelar med utomhuspedagogik. Att få vara ute och använda sig av hela kroppen och sina sinnen. NCFF anser även att eleverna lär sig att samarbeta och att de blir piggare och gladare¹⁰⁷. Men vissa lärare såg också nackdelar med det. Det kunde vara att ta sig till naturen eller att det var resurskrävande. Man kan inte vara själv, utan man måste vara flera pga. säkerhetsskäl. En lärare menade på att det kunde vara bra att börja i en utemiljö, där de får en mer praktisk kunskap för att sedan gå in och jobba med det i sina böcker. För att visa elever har kanske svårt att koncentrera sig på just den saken man pratar om ute. NCFF ser det som så att man bör börja med teori för att sedan gå ut för att eleverna omsätter teori till verklighet. I denna situation är det inte alls ovanligt att man kopplar *teori* till inomhusundervisning och *praktik* till utomhusundervisning, enligt Szczepanski¹⁰⁸. En annan lärare upplevde det som så att hon inte hade riktigt koll på om de har gjort eller om de förstått uppgiften för att man inte var där på en gång. Inne i klassrummet hinner hon med att se alla. Denna lärare menade på att man är lite fast för sina böcker.

Resultatet visade att lärarna inte hade lärt sig så mycket av Naturskolans arbetssätt och vad det berodde på, kunde se olika ut för lärarna. En orsak kunde vara att de bara hade varit ute och lekt för att det var vad den gruppen behövde. Eleverna hade ingen erfarenhet av att vara ute så att Naturskolans pedagog bedömde det som så att de bara skulle vara ute och njuta av naturen för att få en positiv upplevelse för att sedan vilja gå ut igen. En annan lärare menade på att hon hade en lång arbetserfarenhet och att vi har den pedagogiken i vårt arbete. Vilket gjorde att hon kände

¹⁰⁴ Ericsson (2002)

¹⁰⁵ Brügge, Glantz & Sandell (2007)

¹⁰⁶ Hedberg (2004)

¹⁰⁷ NCFF (120423)

¹⁰⁸ Szczepanski (2008) s.58

att det inte var nytt för henne. Vissa lärare kände ändå att de fick lite tips och idéer som de kan använda sig av i den egna undervisningen. Det kunde vara friluftsliv, allemansrätten och att leken har en stor betydelse. En av lärarna menade på att i leken får de använda sig själva och de inser inte förrän efteråt att de har lärt sig något.

Uppfyller Naturskolans verksamhet de mål som finns i styrdokumentet?

De flesta lärarna upplevde att Naturskolan uppfyllde de mål som finns i styrdokumentet. Beroende på vad de gjorde under dagen så kunde de koppla det till läroplanen, kunskapskraven och det centrala innehållet som står i Lgr 11. Genom att ha utomhuspedagogik får eleverna en rikare och mer inspirerande lärmiljö. Där eleverna får hitta sina egna sätt att lära och nå kunskapsmålen och det är enligt Ericsson de mål som avser att mäta barnens förståelse av helheter och sammanhang¹⁰⁹. Men en lärare menar på att det dessutom måste ha ett varierande arbetssätt som är ämnesövergripande för att komma dit.

Resultatet visade även att lärarna lyfter att eleverna ska värna om miljön, vilket även står under skolans uppdrag och gemensamma mål i Lgr 11. Ett av skolans mål är att eleverna ska visa respekt och omsorg för såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv. Likaså att de ska ha fått goda kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och hållbar utveckling¹¹⁰.

Hur planerar Naturskolan sin verksamhet utifrån de mål som finns i styrdokumentet?

Resultaten visade att Naturskolorna arbetade för att lära in ute, vilket också står på Naturskoleföreningens hemsida. Pedagogerna visar även på det som Hedberg skriver i boken ”Utomhusdidaktik” att elevers egna upplevelser och sinnesintryck ses som en viktig grund för aktivt lärande¹¹¹. Hur man arbetar utifrån det kunde se väldigt olika ut för Naturskolorna, men den viktigaste frågan är ändå om Naturskolorna planerar utifrån de mål som finns i styrdokumentet. Det visades sig bara vara en Naturskola som verkligen arbetade utifrån styrdokumentet. De ansåg att utan den skulle skolan inte ha någon relevans. Medans en annan Naturskola ändå kände att man kunde koppla ihop det med de första målen i läroplanen, men inte kursplanen. Även om den tredje Naturskolan kände att de inte planerade sin verksamhet utifrån styrdokumentet så är de ändå med och samarbetar med skolförvaltningen för hur måloppfyllelsen kan bli bättre i skolorna.

Resultatet visade också på att Naturskolorna jobbade utifrån att stötta och hjälpa lärarna och eleverna så att de når de mål som ska uppnås. Det handlar om att konkretisera upplevelser och iakttagelser så att eleverna utvecklar sina kunskaper inom natur- och miljöfrågor. På Naturskoleföreningens hemsida kan man läsa att positiva upplevelser i naturen är grunden för att

¹⁰⁹ Ericsson (2004)

¹¹⁰ Lgr 11 (2011) s. 14

¹¹¹ Hedberg (2004)

förstå miljöfrågor¹¹². En Naturskola vill även lyfta fram verklighetspedagogiken, där man koppla kunskap till verklig, vilket innebär att man kopplar till något man har sett, känt, upplevt och förstått. Att vara en pedagog innebär inte att man bara ska leda barnens kunskapsinhämtning, utan även att leda och förstå individens personlighetsutveckling. Ericsson menar på att förståelsen kan vara ett avgörande uppdrag hos pedagogen och valet av aktivitet kan vara avgörande för elevens lärande i en utemiljö¹¹³. Därför använder Naturskolan naturstudier som en pedagogisk metod i stället för att bara se naturen som ett objekt i biologin.

Resultatet vad gäller planeringen visade på att pedagogerna lyfter fram att det ska vara både roligt och lärorikt. Eleverna ska känna att det här var roligare än vad jag trodde att det skulle vara. De ska få en bra upplevelse. Men så fort man har lämnat innerummet för utemiljön kan situationen bli mer okontrollbar och där elevernas upplevelser styr. Ericsson menar på att i det okända stimuleras nyfikenhet och eleverna ställer frågor utifrån den erfarenhet man har. Här är det då viktigt att man som pedagog är medupptäckande och att man fortsätter att utmana elevers frågor¹¹⁴.

Slutsats

Syftet med denna studie var att kartlägga vad de besökande lärarna hade för förväntningar på Naturskolan och sedan jämföra det med hur Naturskolans pedagoger såg på sin verksamhet och hur deras aktiviteter förhåller sig till de mål som finns i styrdokumentet. Utifrån resultaten av de besvarade frågorna har man kommit fram till att de besökande lärarna inte har så stora förväntningar på dagen. Utan att det handlade mer om att eleverna ska få komma ut i naturen och få en egen upplevelse av naturen i en mer autentisk miljö. Studien visade på att lärarna är införstådda med att lärandet utomhus är ett bra komplement till den traditionella pedagogiken i och med att det skapar möjligheter att förena kunskaper med erfarenhets- och förtrogenhetskunskaper. Likaså associerar de utomhuspedagogiken till naturen, upplevelse, sinnena och kroppen. Vissa lärare lyfter även fram att utomhuspedagogiken är ett bra verktyg för kroppens behov av rörelse och sinnlig erfarenhet. Men ändå använder de sig inte av det i den egna undervisningen på grund av att de känner att de har bristande kunskaper eller erfarenheter inom utomhuspedagogik och ämnet biologi.

Studien visar på att de besökande lärarna har valt att samverka med Naturskolorna för att själva få stöttning och hjälp, men också för att stötta och hjälpa eleverna att nå de uppsatta målen. För att genom en rik och inspirerande lärmiljö finner eleverna sina egna sätt att lära och nå kunskapsmålen, men det handlar om de mål som avser att mäta elevernas förståelse av helheter och sammanhang.

¹¹² Naturskoleföreningen (120418)

¹¹³ Ericsson (2004)

¹¹⁴ Ibid.

Studien visade att inte alla Naturskolor jobbar strikt efter styrdokumentet, men att de ändå finns i bakgrunden. Det som ändå verkar vara viktigast när Naturskolans pedagoger planerar en friluftsdag är att det ska vara både lärorikt och roligt. Vilket de får genom att använda sig av verklighetspedagogik där man kopplar kunskap till verklighet, vilket innebär att man kopplar det till något man har sett, upplevt, känt och förstått. Valet av aktivitet kan vara avgörande för elevers lärande i en utemiljö. Därför har Naturskolans pedagoger valt att använda naturstudierna som pedagogiska metoder i stället för att bara se det som ett objekt i biologin. Naturskolans pedagoger vill att de ska få en positiv upplevelse för att det är grunden för att förstå miljöfrågor. Naturskolans pedagoger vill också att eleverna ska känna att det här var roligare än vad det trodde att det skulle vara, att de får en bra upplevelse.

Metoddiskussion

Validitet

Validitet eller giltighet innebär huruvida vi mäter det vi påstår att vi mäter, om vi har använt oss av en lämplig metod för att få fram det vi vill få fram¹¹⁵. I denna studie ville man undersöka Naturskolors verksamhet och lärares förväntningar/upplevda resultat av ett Naturskolebesök i förhållande till läroplanerna¹¹⁶. För att få fram ett bra resultat användes en kvalitativ intervju som var halvstrukturerad, i och med att man ville få fram vad analysenheterna tänker och känner inför Naturskolan och utomhuspedagogik. Frågorna delades in i olika huvudteman som var relevanta för denna studie. Jag tyckte att validiteten för denna studie är godkännbar då jag har undersökt det som jag ville undersöka.

Reliabilitet

Reliabilitet som även innebär tillförlitlighet tittar på hur stark eller pålitligt uppmätta värdena i en intervju är. Reliabiliteten beskriver hur väl testet mäter det som det mäter¹¹⁷. I denna studie har inte alla intervjuer genomförts på samma sätt. Man fick anpassa sig efter situationen, men frågorna som ställdes var desamma. Om det ska ha en betydelse för studien är svårt att säga, men jag tror inte det. Resultatet är till stor del tillförlitligt i och med att man utvidgade och intervjuade tre olika naturskolor för att få en bättre insikt i hur verksamheten fungerade och vad de besökande lärarna tänker och känner inför Naturskolans verksamhet och utomhuspedagogik. Som Esaiasson säger så är detta examensarbete bara en liten del av populationen, men den kommer att vara representativ för den större populationen¹¹⁸.

¹¹⁵ Esaiasson (2007) s. 63

¹¹⁶ Esaiasson (2007) s.178

¹¹⁷ Ne (120508)

¹¹⁸ Esaiasson (2007) s.195

Litteraturförteckning

Brügge, Britta, Glantz, Matz & Sandell, Klas (red.) (2007). *Friluftslivets pedagogik: för kunskap, känsla och livskvalitet*. 3. uppl. Stockholm: Liber.

Dahlgren, Lars-Owe (1997). *Utombuspedagogik: boklig bildning och sinnlig erfarenhet: ett försök till bestämning av utombuspedagogikens identitet*. Linköping: Linköpings univ.

Dahlgren, Lars-Owe (red.) (2007). *Utombuspedagogik som kunskapskälla: närmiljö blir lärmiljö*. Lund: Studentlitteratur.

Dahlgren, Lars-Owe & Szczepanski, Anders (2004). *Rum för lärande – några reflektioner om utombuspedagogikens särart*. I: Lundegård, Iann, Wickman, Per-Olof & Wohlin, Ammi (red.) (2004). *Utombusdidaktik*. Lund: Studentlitteratur.

Ericsson, Gunilla (1999). *Why do some teachers in Sweden use outdoor education?* Greenwich: University of Greenwich, School of Education.

Ericsson, Gunilla (2004). Uterummets betydelse för det egna växandet. I: Lundegård, Iann, Wickman, Per-Olof & Wohlin, Ammi (red.) (2004). *Utombusdidaktik*. Lund: Studentlitteratur.

Ericsson, Gunilla (2002). *Lära ute: [upplevelser och lärande i naturen]: Friluftsförbundet's handledning i att leda och lära barn i och om naturen genom friluftsliv och upplevelser*. Hägersten: Friluftsförbundet.

Ericsson, Gunilla (2004). Uterummets betydelse för det egna växandet. I: Lundegård, Iann, Wickman, Per-Olof & Wohlin, Ammi (red.) (2004). *Utombusdidaktik*. Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, Peter (2007). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 3., [rev.] uppl. Stockholm: Norstedts juridik.

Gelter, Hans (2002). Definition av utombuspedagogik. I: Stensson, Lennart (2007). *Utombuspedagogik och lägerskola*. Umeå: Institutionen för matematik, teknik och naturvetenskap, Lärarutbildningen, Umeå universitet.

Grahn, Patrik (red.) (1997). *Ute på dagis: hur använder barn daghemsgården?: utformningen av daghemsgården och dess betydelse för lek, motorik och koncentrationsförmåga*. Alnarp: MOVIUM

Hedberg, Per (2004). Att lära in ute- Naturskola. I: Lundegård, Iann, Wickman, Per-Olof & Wohlin, Ammi (red.) (2004). *Utombusdidaktik*. Lund: Studentlitteratur.

Håkansson, Agneta (2008). *Undersökning av verksamheten på en Naturskola- Vad är naturskolepedagogens tanke och hur ser de besökande lärarna på verksamheten*. C - uppsats. Uppsala Universitet.

- Lantz, Annika (2007). *Intervjumetodik. 2*, [omarb.] uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Stensson, Lennart (2007). *Utombuspedagogik och lägerskola*. Umeå: Institutionen för matematik, teknik och naturvetenskap, Lärarutbildningen, Umeå universitet.
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. (2011). Stockholm: Skolverket.
- Lundegård, Iann, Wickman, Per-Olof & Wohlin, Ammi (red.), *Utombusdidaktik*, Studentlitteratur, Lund, 2004.
- Nelson, Nina (2007). Den växande individens hälsa. I: Dahlgren, Lars-Owe (red.) (2007). *Utombuspedagogik som kunskapskälla: närmiljö blir lärmiljö*. Lund: Studentlitteratur.
- Sandelin, Fredrik (2007). Låt oss uppleva! - upplevelse som grund i uteskolpedagogik och inläring. I: Stensson, Lennart (2007). *Utombuspedagogik och lägerskola*. Umeå: Institutionen för matematik, teknik och naturvetenskap, Lärarutbildningen, Umeå universitet.
- Sandell, Klas, Öhman, Johan & Östman, Leif (2003). *Miljödidaktik: naturen, skolan och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.
- Sanderöth, Ingrid, Werner, Margit & Båth, Sten (2009). *Plats - identitet - lärande: närområdesstudier i skolan*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Svenning, Stephan (2004). Beprovd erfarenhet – exemplet friluftsliv. I: Gustavsson, Bernt (red.) (2004). *Kunskap i det praktiska*. Lund: Studentlitteratur
- Szczepanski, Anders (2007). Uterummet - ett mäktigt klassrum med många lärmiljöer. I: Dahlgren, Lars-Owe (red.) (2007). *Utombuspedagogik som kunskapskälla: närmiljö blir lärmiljö*. Lund: Studentlitteratur
- Szczepanski, Anders (2008). *Handlingsburen kunskap: lärares uppfattningar om landskapet som lärandemiljö*. Lic. avh. Linköping: Linköpings universitet, 2008
- Szczepanski, Anders, Malmer, Karin, Nelson, Nina & Dahlgren, Lars-Owe (2006). *Utombuspedagogikens särart och möjligheter ur ett lärarperspektiv: En interventionsstudie bland lärare i grundskolan*. Didaktisk Tidskrift. 16:4, s. 89-106
- Szczepanski, Anders & Dahlgren, Lars-Owe (2011). *Lärares uppfattningar av lärande och undervisning utombus*. Didaktisk Tidskrift. 20:1, s. 21-48
- Trost, Jan (2005). *Kvalitativa intervjuer*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur

Webreferenser

- Bergholm, C (2006). *Det är inne att lära ute*. NCFE.
<http://www.oru.se/ExternalWebsites/NCFE/L%C3%A4stips/NCFE%20publikationer/S%C3%A4rtryck%20utombuspedagogik%20-%20hemsidan%20.pdf>

Forskningsetiska principer - inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning [2012-04-24]
http://www.vr.se/download/18.7f7bb63a11eb5b697f3800012802/forskningsetiska_principer_tf_2002.pdf

Johann Heinrich Pestalozzi [20120418]
<http://www.infed.org/thinkers/et-pest.htm>

Mia Sjöström (111122). *Skoltrötthet botas med lektioner ute*. SvD Nyheter.
http://www.svd.se/nyheter/idagsidan/barn-och-unga/skoltrötthet-botas-med-lektioner-ute_6651032.svd

Mia Sjöström (111123). *Lektion ute är inne i utlandet men inte här*. SvD Nyheter.
http://www.svd.se/nyheter/idagsidan/barn-och-unga/lektion-ute-ar-inne-i-utlandet-men-inte-har_6653806.svd

Mia Sjöström (111124). *En dunge får duga som klassrum i skogen*. SvD Nyheter.
http://www.svd.se/nyheter/idagsidan/barn-och-unga/en-dunge-far-duga-som-klassrum-i-skogen_6656454.svd

Movium, Centrum för stadens utemiljö [2012-04-22]
http://www.movium.slu.se/barnute/bibliotek/bocker.cfm?id_stadoland=17&expandera=1

Nationellt centrum för utomhuspedagogik [2012-04-18]
<http://www.liu.se/ikk/ncu?l=sv>

Nationalencyklopedin. *Utomhuspedagogik* [20120403]
<http://www.ne.se/utomhuspedagogik>

Nationalencyklopedin. *Didaktik* [20120420]
<http://www.ne.se/lang/didaktik>

Naturskoleföreningen [120418]
<http://www.naturskola.se/>

NCFE (120405). *Temanummer – utomhuspedagogik i skolan*.
<http://www.oru.se/ExternalWebsites/NCFE/L%C3%A4stips/NCFE%20publikationer/Temanummer-Utomhuspedagogik%20weben.pdf>

Bilaga 1 - Intervjufrågor till Naturskolepedagogerna

Bakgrunds fakta om pedagogen

1. Vad har du för utbildning?
2. Hur länge har du varit verksam i Naturskolan?
3. Hur kommer det sig att du jobbar som utomhuspedagog?
 - 3.1 Vilken betydelse har utomhuspedagogiken för dig?
4. Hur skulle du precisera ditt jobb?

Om Naturskolan

1. Hur länge har naturskolan funnits?
2. Vilka är det som besöker Naturskolan?
3. Hur ofta tar ni emot besök under en vecka?
4. Om man bortser ifrån skolbesöken är det några andra verksamheter som bedrivs på Naturskolan?

Naturskolans verksamhet

1. Kan du beskriva lite kort vad en Naturskola är?
2. Har Naturskolan något uppdrag och i sådana fall vilket?
3. Vad är det som styr verksamhetens innehåll?
 - 3.1 Finns det någon målbeskrivning?
4. Bygger målbeskrivningen eller verksamheten på skolans styrdokument?
5. Vad är syfte med er verksamhet?
6. Vad har verksamheten för kunskapssyn?
7. Hur kommer det sig att ni jobbar med de Teman som finns på skolan?
 - 7.1 Vem är det som bestämmer det?
8. Varför är utomhuspedagogiken viktig för er verksamhet, med tanke på det ni vill uppnå?

Planering

7. Vad är viktigt för dig när du planerar en verksamhet?
 - 7.1 Var lägger du tonvikten, att det ska vara roligt eller lärorikt? Varför?
8. Vad är det som styr planeringen, är det skolans styrdokument eller är det något annat?
9. Hur sker informationsflödet till de besökande lärarna?
10. Vad är det ni informerar de besökande lärarna om?

Bilaga 2 - Intervjufrågor till de besökande lärarna

Bakgrundsfakta om läraren

1. Vad har du för utbildning?
2. Hur länge har du arbetat som lärare?
3. Vad har du för erfarenhet inom utomhuspedagogik?
4. När du hör utomhuspedagogik, vad tänker du då?

Naturskolans verksamhet och dess förväntningar på besöket?

1. Har du besökt Naturskolan tidigare?
 - 1.1 Om ja, användes Naturskolan då som en del av din skolverksamhet, eller bara som ett roligt avbrott i den vanliga undervisningen?
2. Vad vet du om Naturskolan och om deras verksamhet?
3. Vad anser du att Naturskolan har för syfte med verksamheten?
4. Vad har du för förväntningar på Naturskolan innan besöket?
5. Vad har du för förväntningar på verksamhet innan besöket?

Får de Tips och idéer för att kunna använda sig av naturskolans utomhuspedagogik i den egna undervisningen?

1. Hur upplevde du innehållet av utomhuspedagogiken på naturskolan?
2. Har du lärt dig något av deras arbetssätt och i sådana fall på vilket sätt?
3. Är utomhuspedagogik något du kan använda dig av i undervisningen?
4. Vilka för och nackdelar ser du till att använda utomhuspedagogik i din undervisning?

Uppfyller Naturskolans verksamhet de mål som finns i styrdokumentet?

1. Anser du att Naturskolan kan bidra med stöd i användningen av utomhuspedagogik?
2. Kan det på något sätt bidra till att uppnå skolans mål?
3. Vad måste ske för att användningen av utomhuspedagogik ska ökas både kvantitativt och kvalitativt i undervisningen på skolan?

Bilaga 3 – E-mail

Hej!

Jag är en lärarstudent i från Uppsala Universitet som håller på att skriva mitt examensarbete. Jag har valt att skriva om Naturskolans verksamhet och om lärarnas förväntningar/upplevda resultat av ett Naturskolebesök i förhållande till läroplanerna.

Jag har varit kontakt med från Naturskola och fått höra att ni kommer dit den

Jag undrar om ni vill ställa upp på en intervju. Jag kan utföra den på plats under den dagen eller om ni tycker att det blir för stressigt kan jag göra en telefon intervju. Det skulle vara roligt om ni ville ställa upp.

Om ni har några funderingar så kan jag även nås på telefon

Med vänlig hälsning
Jenny Sandin